

« zurück blättern vor »

ŁATA subst. f., ab 1388. **1)** ‘eine Holzleiste, die vorwiegend zu Zimmermannsarbeiten benutzt wird’ – ‘drewniana listwa używana głównie do robót ciesielskich’: 1403 RachNKorc 430, STP *Pro lignis lati dictis*. ◊ 1532 BartBydg 159, SPXVI *ligna laquearium domus, quae tecto imponuntur usque ad cacumen aedificii, kozły, laty*. ◊ 1564 Mącz 455c, SPXVI *Tignus, et tignum, Ramá / poffowá / tram / látá / też wżeláka / materia drzewna do budowania*. ◊ (1675) 1679 Haur Ek. 139, L *Ule z deszczek, albo z łat grubych, dychtownie zbite*. ◊ 1777–1779 Kluk Rośl.2 156, L *Łaty wielorakie są, albo z prostych żerdzi, albo tarte, które podług płaskich lub żłobowatych dachówek, płasko lub w kostkę wycierane bywają*. ◊ 1775–1806 Teat.30 33, L *Czemż ta łata nie ieft przy bramie przybita?* ◊ (1903) 1948 Gomul.Miecz I 101, DOR *W pewnej odległości stamtąd, ponad nieruchomymi, pokrzywionymi konarami drzew, wysterczało kilka krokiew, łat, belek – wiązanie dachu, z gontów odarte*. ◊ (1921) 1928 Bogusz.Patrz I 15, DOR *Czyście widzieli jak budują dach? Krokwie leżą nie jedna przy drugiej, tylko w pewnych odstępach i połączone są ze sobą za pomocą łat*. – (SŁA), STP, SPXVI, MĄCZ, CN, L, SWIL, SW, LSP, DOR. **2)** ‘ein Gestell, auf das die gemalte Dekoration gespannt wird, die auf der Theaterbühne eine Tür darstellt’ – ‘rama, na której naciągnięte jest płótno dekoracji przedstawiającej drzwi na scenie’: SWIL (teat.), SW (teatr.). **3)** *łata miernicza* ‘Gerät zur exakten Längenbestimmung’ – ‘przyrząd służący do pomiarów poziomych’: (1897) 1949 Prus Far.II 12, DOR *Tu uczono młodzież zdejmować plany pól, mających po największej części formę prostokątów, tudzież niwelować grunta za pomocą dwu łat i węgielnicy*. ◊ 1954 Przew.leśn. 223, DOR *Przyrządami do pomiaru prostej są: taśma miernicza stalowa lub parciańska albo łata miernicza*. – SW (mier.), DOR (miern.). ◊ **Etym:** mhd. *late, latte* subst. f., ‘Holzleiste’, LEX. ◊ **Hom:** *łata* subst. f., ‘Flicken’, bel. seit 1564, SPXVI, zuerst geb. MĄCZ. ◊ **Der:** *łatny* adj., 1388 MMAe XV 68, STP, zuerst geb. L, nur für Inh. 1; *łatka* subst. f., 1588 Calep 1068b, SPXVI, zuerst geb. SWIL, nur für Inh. 1.

« zurück blättern vor »